

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

41. szám.

Debrecen, 1926 október 9.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Válasz a Tépelődésekre.

E lap folyó évi 37. számában „Tépelődések iskolai év elején” cím alatt Nagy István cikkíró súlyos vádakkal illeti a református iskolákat, különösen pedig a református középiskolákat. Ha vádjai csak kis részben is helytállóak, vádlottak padjára valók a református középiskolák tanárai, főleg vallásánál, igazgatói és felettes hatóságai: ezt kell, hogy vallja minden igaz református olvasója az idézett cikknek.

Mivel én is vádlottnak érzem magam ref. középiskolai tanári és igazgatói minőségemben, ne vegye rossz néven igen tisztelt cikkíró, ha felelek vádjaira.

Hogy a református középiskolák hazaszeretettel egyáltalán nem neveltek, egyetlen hazafias költeményt sem tanítottak, hazaszeretetről nem is beszéltek: ez oly elképesztően alaptalan vád, hogy cáfolgatása szinte nevetséges volna. Aki ilyen állít, az teljességgel nem ismeri a magyar középiskolákat. Az ő vádjánál még az a homlokegyenest ellenkező vád is alaposabb, amit háború előtt nem egy komoly embertől halottam, hogy t. i. a református középiskolák túlzásba mennek a hazafias nevelésben, mert tanulóikat abba a hamis illúzióba ejtik, hogy a magyar a legelső, a legkülömb népe a világnak, akinek tán bűnei, gyarlóságai sincsenek, csak gonosz ellenségei s minden magyar baj, minden katasztrófa csak a gonosz ellenségek számlájára írható.

A másik vád summája az, hogy a középiskolai tanuló legfeljebb csak az istenitiszteleten találhat vallásos szellemet, a vallástani órákon már nem mindig; azontúl pedig sehol semmit. A tanárok egyénisége, az iskola falai, képei, tantárgyai, egész szelleme, mind-mind „*csúnya pogány világ, pogány szellem, pogány lélek, pogány erkölcsök!*” A tanulóknak meg kell ismerniök az egész ocsmány pogány világot, pogány műveltséget, pogány erkölcsöt, de nem kell megismerniök az egy igaz Istent, az ő szent Fiát, a Jézus Krisztust, nem kell megismerniök a bibliát, a keresztyén szellemet, a keresztyén erkölcsöket. Az ilyen középiskolák gyümölcse aztán: a mai kor feneketlen erkölcsi romlottsága.

Bizony-bizony szörnyűséges vád ez. Az olvasó ezek hallatára nem tudja, min csodálkozzék jobban:

azon-é, hogy ennyi szörnyűség ellen cikkíró csak most emeli fel szavát, holott — mint mondja — már 50—60 év óta tapasztalja; vagy azon, hogy az egyházi fölöttes hatóságok ezt a sok szörnyűséget nem látták s nem szüntették meg eddig.

S ugyan mit kíván cselekedni cikkíró e szörnyűségek ellen? Felveti a kérdést: Ki kell-e hát teljesen küszöbölünk iskoláinkból az ókori műveltség ismertetését? Azt feleli: Nem, csak legalább is tizedrangú helyre leszorítani s ott is csak azért meghagyni, hogy vele szemben kiemelhessük a keresztyén szellem felsőbbrendűségét.

Megbocsásson cikkíró, de én felette igen gyengéd elbánásnak tartom javaslatát azokkal a csúnya pogány tantárgyakkal szemben. Ha igazak, amiket fentebb róluk állított, akkor gyökerestül ki kell tépni őket a magyar református középiskolák testéből, hogy hírük se maradjon. Helyükre pedig oda kell tenni, szinte egyedüli tárgyal a középiskolákba, a bibliát és annak magyarázatát, a bokher iskolák, a talmudista iskolák példája szerint. Ez az egyedüli logikus következtetés a cikkíró praemissái alapján.

Miért riad vissza cikkíró ebből a természetes konkluzióból? Talán mégsem egészen bizik praemissái igazságában. Méltán bizalmatlankodik bennük. Mert egész vádiratából csak annyi igaz, hogy a pogány görög és római kultúra ismertetése elég tekintélyes óraszámú szerepel a középiskolák tantervében; egyéb semmi, semmi.

Ha bejön pl. a mi szerény mezőtúri gimnáziumunkba, ott látja minden tanteremben Kálvin János képét; láthatja több helyen a reformátorok, a gályarabok, a magyar protestáns egyháztörténet vezéralakjainak képeit, a bibliai képek egész sorozatát, a nagy festők Krisztus és Madonna képeinek, az ókor, középkor és újkor képzőművészeti remekeinek másait; de erkölcsrontó, szemérmetlen ábrázolatot nem fog találni sehol. A vallástani órákon bizonyára találni fog vallásos szellemet; hiszen minden osztályban, minden vallásórán olvassák a bibliát is; minden osztályban tanulják az egyházi énekeket heti egy órán. Az ókori történetet csak egy osztályban tanulják, hogy fundamentumul szolgálhasson a középkori és újkori történet felépítményének. A görög és latin órákon csak a klasszikus

irodalom remekeit hallhatja, amelyek esztetikai, erkölcsi és kulturtörténeti szempontból megbecsülhetetlen értékei az emberiségnek, amelyeknek jótékony nevelőhatása elvitathatatlan. Minden vasárnap külön ifjúsági istentiszteletek emelik az ifjú lelkeket az egy igaz Isten trónusa elé. A vallásos és hazafias iskolai ünnepélyek, az ifjúsági egyesületek, a hazafias és vallás-erkölcsi hatóerők valóságos pergőtűzével hadakoznak a bűnös világ romboló hatalmai ellen.

Hol vannak hát a cikkíró vádjait szülő szörnyű jelenségek? A cikkíró képzeletében. Anyaszentegyházunk iránt érzett forró szerelmének tüzes lángjai elkápráztatták s káprázó szemei káprázatokat láttak valóságok helyett. Látta korunk pogány bűneit, pogány romlottságát s megalkotta ítéletét: e pogány bűnök a pogány okort ismertető középiskolából áradnak szét. Pedig a valóság ez: A középiskola a pogány okor örök értékű alkotásait ismerteti s csak a teljesség, a történeti igazság kedvéért emlékezik meg a pogány kor bűneiről, gyarlóságairól is, de sohasem úgy, hogy azokhoz kedvet kapjon a serdülő ifjúság. Sajnos, még ez utóbbiért sem érheti az a szemrehányás, hogy ezen az úton ismerkedik meg az ifjúság a kárhazatos bűnökkel, máskülönben ment maradna tőlük. Mert bizony ezek a bűnök, igen sokszor fokozott mértékben feltalálhatók a középkorban, az újkorban, feltalálhatók napjainkban is.

Hol van tehát korunk bűneinek fészkei kérheti: cikkíró. Ismétlem: egész bizonyosan nem a középiskolában. Állítom, hogy az érettségizett ifjak kilencvenkilenc százaléka egészséges lélekkel lép ki az életbe, de az élet a felnőttek élete a társadalom élete fertőzi meg lelkét. Nem az iskola termeli a fertőző anyagokat, de az iskolán kívüli élet. Az iskola ellen csak azt a vádat emelhetjük, hogy nem tudja az ifjú lelkeket immunisakká tenni a fertőző anyagokkal szemben. Ezt a vádat én is magamévá teszem. Ha ezt a vádat akarta emelni cikkíró, akkor teljesen egyek vagyunk. Szent elégedetlenség égeti az én lelkemet is annak láttára, hogy mily kevés ifjú lelket tud az iskola teljesen megvédeni a bűn fertőzésétől. Vádolom magamat, vádolom tanártársaimat, vádolok mindenkit, aki tudna támogatni felségesen szép, de végtelenülnehéz munkánkban és mégsem támogat. De vádaskodó hangom éle letompul, mikor arra gondolok, mily óriási hatalom áll szemben az iskola munkájával; az állami és társadalmi élet mily sokezer fertőző nyila száll arra az ifjúra, mikor ki lép az iskolából; csoda-e, ha oly kevés ifjúnak van elég erős vértje a fertőző nyilak visszaverésére?

Nem az iskola a pogány, kedves cikkíró úr, hanem az állam, a társadalom élete. Közel kétezer éves a keresztyénség, de nem volt még keresztyén politikát folytató keresztyén állam: ez minden baj alapoka, ezért vív szinte reménytelen harcot a pogány bűnök ellen a keresztyén templom, a keresztyén iskola.

Tegyünk meg hát minden lehetőt arra, hogy középiskolánk vallás-erkölcsi nevelése minél tökéletesebb, a mainál sokkal kifogástalanabb legyen;

de hirdessük teljes erővel, első sorban mi reformátusok azt is, hogy csak igazi keresztyén politika teremthet egészséges állami és társadalmi életet, igazi keresztyén politika mentheti ki a világot mai szörnyű bűneiből, rettenetes testi-lelki nyomorúságaiból.

Ebben egyezzünk meg és legyen béke velünk.

Borsos Károly.

Gyógyíthatatlan sebek (! ?)

Egyházunk testén vannak. Ami végtelenül szégyenletes, fájdalmas, elcsüggesztő, az a tény, hogy azoktól erednek a sebek, akiknek Istentől adott hivatásuk lenne éppen a sebeket gyógyítani: a lelkészekről. A tiszaföldvári lelkészválasztás újra felfakasztott két mérges, sőt uodorító sebet: a lelkészválasztásoknál már elmaradhatatlanná vált orcapírító visszaéléseket, és a lelkészek jórészének rendkívül alacsony erkölcsi szintjét. Hová jutottunk, amikor egy nő (buzgó református úriasszony) valóságos fájdalommal mondja: „A világ csúfjává lettünk; egyházunk gúny tárgyja a katolikusoknak, kik diadalmasan hirdetik egyházuk felsőbbségét, egyedüli igaz keresztyén voltát”. És mi nem tudunk, de nem tudunk, mert nem akarunk e bajon segíteni; nincs bátorságunk az egész testet felemésztesse fenyegető rákfenét az egyház testéből mélyreeresztett műtökéssel irgalmatlanul kivágni. Gyökérig ható intézkedés helyett felénk, bizonytalan helyi kezelés. Adott esetekben egy-egy feljajdulás; egy vízbe dobott kő. A kő leül a víz fenekére, elvész az iszapban, a hullámok elsímulnak; utána nagy csendesség, de benne a betegség rágódik és emészt feltartóztathatatlanul tovább. Azt hisszük, hogy csak a lelkészválasztási visszaélések a bajunk; és a megtorlással a bajt gyógyítottuk. Pedig nem, még akkor sem, ha a megtorlás minden esetben szigorúbb lenne, mint amilyen legtöbbször. Ahol a szervezet van megtámadva, a vér van megfertőzve: ott a kiütést visszafojtani hiú kuruzslás. Mi és kik idézik fel és csinálják a lelkészválasztási visszaéléseket? A pályázó lelkészek tisztességérzetének a fogyatékosága, erkölcsi érzékének a nagyon halovány volta. Ha nincs vesztegető, nincs bujto-gató lelkész, nincs a gyülekezetekben pártoskodás. Ahol ez már felüti a fejét, ott egy keresztyén lelkésznek még kedvező kilátás fennforgása esetén is vissza kellene lépnie a gyülekezet békéje, a hit- és egyházi élet megőrzésének magasabb rendű érdekéből. Van-e lelkész, aki erre még gondolna is valaha? Van-e olyan, aki sorsát alázatos keresztyén lélekkel Isten kezébe tenné le a kétségbeesett és Istent bántó, emberi törvényeket sértő erőszakoskodások helyett! ?...

De vajjon a leendő lelkészek az intézetekben hallanak-e valaha egyetlen ilyen hangot is? *

Napjainkban elég erős mozgást idézett fel a lelkészválasztási törvények revíziójának a felvetése. Célt érünk-e vele? Nem. Tudunk-e olyan törvényt alkotni, amit kijátszani ne lehessen? Soha. Másult

* Mondhatom, hogy hallanak.

keressünk gyógyszert. Olyan lelkesznezmedéket kell nevelnünk, amelynek tisztességérzete még jövendőjének a látszólagos biztosítása érdekében is már eleve elvessen magától minden tisztességtelen gondolatot; olyat, amely tisztában legyen a lelkeszi állás isteni eredetiségével, tehát magas méltóságával; olyat, amelyiknek legyen elég hite az ő életét, sorsát Annak a kezébe tenni le teljes biztonságérzettel, akinek szolgálni akar. És mivel minden jó munkánk mellett is még mindig törhetnek be lopók a juhok aklába, ezeket kíméletlenül és azonnal ki kell onnan űzni.

A konventi elnökség felhívására ezelőtt 3 évvel készített belmissziói tervezetet, a Konvent az egyházkerületek véleményének meghallgatása után immár a maga egészében elfogadta. Ebben a tervezetben idevonatkozólag ezek vannak javasolva: A középiskolák igazgatói, elsősorban pedig a vallástanárok, köteleztessenek el a lelkeszi pályára lépni szándékozókát különös figyelemmel kísérni, aztán a külső és belső kellékek hiánya miatt alkalmazhatatlanokat igyekezzenek szándékukról lebeszélni. Sikertelenség esetén értesítsék előre azon theol. intézet igazgatóságát, amelybe a jelentkező felvétetni óhajt; és az igazgatóság találja meg a visszautasítás módját. Ha nem lehet; és ha a növendék ott bent is méltatlannak mutatja magát a lelkeszi hivatalra, onnan kell eltávolítani.

A tervezetnek egy további pontja úfasítandóknak javasolja a theol. tanárokat növendékeikkel atyai módon foglalkozásra. Osszák fel a tanárok maguk közt a növendékeket a velük leendő foglalkozás céljából; aztán mindenik tekintse és kezelje a maga kis csoportját a rábízott nyájnak, gyülekezetnek, melynek Ő a lelkipásztora. Jézussal, a lelkek nagy Pásztorával a tizenkettő csaknem szüntelenül együtt volt.

Ugyancsak a tervezetben az is megvan, hogy a lelkeszi hivatalra méltatlanok ellen sokkal nagyobb szigorúsággal kell eljárni, mint más hivatalbeliek ellen szoktak. Míg nálunk régidőtől fogva ennek éppen az ellenkezője volt haligatólágon elfogadva elvben és az elv alkalmazva a gyakorlatban. Végtelenül elszomorító lenne a kimutatás, az alkalmazatlan lelkeszek miatt anyagilag, de minden esetben hitélet tekintetében tönkrement egyházokról, melyek évtizedeken, sokszor egész életen át nem tudtak megszabadulni egy haszontalan embertől.

Miért késlekedünk, mit habozunk az öldöklő kórt egyházunk testéből egy erőteljes metszéssel eltávolítani? Hiszen a romlásért nemcsak a közvetlen bűnösöket vonja ítéletre az egyház Feje, de azokat is, akik elnézésükkel közvetve okozói voltak a nagy pusztulásnak.

Hogy mit kell tennünk, az papiron már megvan. Azt végre kell hajtani, az életbe átvinni.

Vagy talán csakugyan igaza lesz annak a nagynevű lelkesznek, aki a belmissziói tervezet egyházkerületi belm. bizottsági tárgyalásán ezt a kijelentést tette: „Én elfogadom a tervezetet, mert tudom, hogy úgy sem lesz abból semmi.“

Ez a kijelentés annál a lelkesznel nem védekezés, nem tiltakozás volt a tervezetnek reá nézve kötelező ereje ellen. A közhangulatot ismeri.

Kisújszállás.

Nagy István.

Iskola

A karcagi reálgimnázium értesítője. Közzéteszi Horváth Ferenc igazgató. Elkésve emlékezünk meg erről az értesítőről, amelyet magunk is későn kaptunk s akkor anyagtorlódás miatt nem ismertethettünk. De egyházkerületünknek ezt a derék iskoláját nem akarjuk említetlenül hagyni. Az értesítő bevezetője Gyulai Pálról szóló szép megemlékezés, melynek szerzője nincs megnevezve, valószínűen az igazgató. Az intézetben az elmúlt évben az igazgatóval együtt 14 rendes tanár működött, egy pedig szabadságon volt, akit azonban szintén okleveles tanár helyettesített. Az éneket csak bejáró tanította. A tanárok közül kettőnek doktori oklevele is van és többen végeztek közülök irodalmi és iskolán kívüli oktató munkát. A tanítványok száma 276 volt és 24 magántanuló. Az iskola nagyarányú fejlődésképességét mutatja, hogy a rendes tanulók közül 208 járt a négy alsó osztályba, míg 67 a négy felsőbe. Kár, hogy nincs internátus. Olyan csendes, nyugodalmos városkában, mint Karcag, amelyben már több tanár nagyranőtt és amelynek iskolájából már nem egy tanítvány került ki tudományos pályára szokatlan készséggel, a legjobb környezet volna középiskolai internátus számára.

Külföld

Hivatalos számadatok a chicagói eucharisztikus kongresszusról: Június 17-ikén a pápa követének, Bonzano bíborosnak a fogadtatásán 250,000 résztvevő; június 18-ikán a városházán lefolyt fogadtatáson 25,000 résztvevő; június 19-ikén másfél millió egyén gyönt és 20-ikán ugyanennyi áldozott; ez utóbbi napon a kongresszus megnyitása 25,000 résztvevővel; szentségimádás 750,000 résztvevővel; június 21-ikén a gyermekek napja 507,000 résztvevővel; június 22-ikén a nők napja 225,000 résztvevővel; június 23-ikén éjféle szentségimádás férfiak által 200,000 résztvevővel; ugyanezen napon közép- és főiskolaügyi gyűlések 185,000 résztvevővel; június 24-én ünnepélyes látókörmény 800,000 résztvevővel. Az egyházművészeti kiállítást 1,250,000 ember látogatta. A különböző szakosztályi üléseken kb. 100,000 ember vett részt 32 különböző helyiségben. Az egyházi hiérarchiát 12 bíboros, 57 érsek, 265 püspök 820 egyéb főpap és kb. 5,000 alsópap képviselte. A pápai követ baldachinját négy módon két német gróf, Benson amerikai tenger- és La Pa tting kínai nagyiparos vitte. Mi pedig, ilyeneket hallván és olvasván, sohase felejtkezünk el a két nagy, bátorító örök ígéről: „Ne félj. Mert többen vannak, akik velünk vannak, mint akik övelők;“ (II. Kir. 6: 16.) és „az Úr előtt nincs akadály, hogy sok, vagy kevés által szerezzen szabadulást.“ (I. Sámuel 14: 16.) ri.

Irodalom

Nagy Sándor: Könny és mosoly. *Történelmi elbeszélések. Hajdúhadház 1926. 8-r. 81. l.* Üde színekkel, kedves hangon, jó humorral és főképen jó szellemben megírt hazafias tárgyú elbeszélések, főként a református magyarságnak sugaras és véres multjából. Egyiken-másikon a kelleténél erősebben, néhol szinte már felreérthető módon megérzik valamelyik klasszikus mintakép irodalmi hatása. A nem kritikai szemmel olvasók számára azonban kivétel nélkül mindegyik határozottan kellemes és épületes olvasmány. A füzet csinos kiállítása a sokoldalú szerző iparművész-talentumát dicsései. *ri.*

Új Árpád ősi hon felett. *Költemények, írta Szabó Lajos (kenderesi ref. tanító). Ára 1 pengő. Kis 8° 26 lap.* Tíz vers, amelyekben a szerző a Kormányzó Úrról és családjáról mond éneket. E versek hű bizonyosságai a lelkes szerző hazafias és istenes érzéseinek, amelyeknek kedvéért a forma gyarlóságát szívesen megbocsátjuk. *ri.*

A Protestáns Szemle októberi füzete hozza Révész Imrének az ORLE. konferenciáján tartott nagyértékű tanulmányát, „Mohács és a reformáció” címmel. Másik becses tanulmány a Schneller Istvánné, Luther és a tanszabadság. Szegedi István őszi költeménye. Pálffy György Gulácsi Irén elbeszélése s gazdag kritikai szemle emelik a valóban érdekes füzet tartalmát.

A wakefieldi lelkész, Goldsmith Oszkár világ-hírű regénye Cegléd Sándor új fordításában megjelent a Szilveszter-nyomda kiadásában. A sok részben naív, de tiszta és nemes alkotás sohasem lesz elavulttá s minden jóérzésű olvasónak gyönyörűséget okoz, amit növel a Cegléd szép fordítása.

Balázs Győző, a miskolci gimnázium jeles vallásánára, új verses kötetet adott ki, a miskolci „Magyar jövő” kiadásában. Balázsról már régebben tudjuk, hogy jó poéta. Ez a kötete a róla alkotott elismerő véleményt még kedvezőbbé teszi.

A műtrágyázás gyakorlata, a felső-dunántúli mezőgazdasági kamara részére írta Gyárfás József. Győr, a felső-dunántúli mezőgazdasági kamara kiadása. Nagyon hasznos, gyakorlati érdekű könyv, amelynek olvasása a mezőgazdasági foglalkozást űző magyar nép vezetőinek nagyon ajánlatos.

Gulyás József: Forgácsok, Sárospatak 1926. A sárospataki kollegium kiváló tanára irodalom történelmi kisebb dolgozataiból összeállított értékes füzet. Különösen érdekes aktuálitásánál fogva a „Mohács a magyar költészetben” című repertórium s a Jókai és a műdalok című összefoglalása a Jókai regényeiben említett műdaloknak.

Különfélék

Az előfizetési díjak beküldésére mai számunk minden példányához egy-egy postai befizetési lapot mellekelünk. Tisztelettel kérjük kedves olvasóinkat az előfizetési pénzek beküldésére. Azok, akik előfizetésüket 1926 végéig rendezték, szíves-

kedjenek a befizetési lapot a jövő évi előfizetési díj beküldésére használni. Mai számunkban a hirdetési számlákat is közöljük s kérjük, hogy az előfizetési díjjal együtt a hirdetés árát is szíveskedjenek beküldeni. Kérjük azt is, hogy az előfizetésnél a közvetítőket mellőzni szíveskedjenek, mert lapunk előfizetési ára úgy van megállapítva, hogy abból a megrendelés-közvetítők által kívánni szokott engedményt adni nem áll módunkban s így a közvetítő által levont százalékkal kénytelenek vagyunk a megrendelőt megterhelni.

Október 6. megünneplése. A szomorú fekete napot ez alkalommal is megünnepelte Debrecen kicsinye és nagyja egyaránt. Az egyetemi ifjúság ünnepélye a kollégiumban és a honvéd szobornál folyt le. Emlékünnepélyek voltak a református főgimnáziumban, tanítóképzőben és leánynevelő-intézetben.

Reformációi istentiszteletek Debrecenben. A folyó évben vasárnapra eső „Reformációi emlékünnep” előkészítése céljából a Nagy-, Kossuth-utcai- és Ispotály-templomokban október hónapban minden vasárnap délután reformációi istentiszteletek tartatnak vallásos énekszámok és szavalatok keretében. Az istentiszteleteket dr. Révész Imre, Molnár Ferenc és Uray Sándor lelkészek végzik.

Tisztújítás Debrecen városnál. Igaz, hogy csak részleges, de egy-egy kisebb vármegye általános restaurációjával felért. Csak a fogalmazási szakban 21 állást kellett betölteni, azonkívül egy ügyészt, két orvost, két mérnököt és vagy száz kezelő- és segéd-tisztviselőt választottak. A megválasztottak közt vannak: dr. Veress Géza, a nádudvari lelkész fia, dr. Joó István egyházkerületünk volt középiskolai felügyelőjének fia, dr. Bacsoni Sándor, dr. Bacsoni Lajos volt kiváló jogakadémiai tanárunk fia, dr. Orosz Árpád és dr. Orosz István. Orosz István volt tanítóképzőintézeti igazgató fiai, Eröss Sándor, Eröss Lajos volt püspök fia, Pokoly József, kitűnő egyetemi professorunk fia. Az öröndetes az, hogy a felsoroltak mindegyike nagyon is megérdemli a helyet, amelyre megválasztották s munkakörében becsületet szerez a rámaradt tisztos névnek.

Lelkészbeiktatás. Dr. Darányi Mihályt szeptember végén iktatták be Tarpán lelkészi állásába. Legyen áldás rajta és munkáján.

Parti Gábor hajdúszoboszlói tanító 72 éves korában, negyven éves lelkiismeretes munka után elhunyt. A nemes harcot megharcolta, futását elvégezte... áldott legyen emlékezete!

A debreceni Tempomegyesületnek vallásos szakcsoportja október 5-én újra megkezdte működését, a bibliaórák vezetője dr. Révész Imre lelkész.

A tolnai egyházmegye közgyűlésén lelkesen ünnepelték Kátai Endre dunaszentgyörgyi lelkészt, aki ebben az évben töltötte be esperesi működésének huszadik évét. A jubilánsnak az egyházmegye hálája megnyilatkozása jeléül egy bibliát és egy úrvacsorai kelyhet nyújtott át.

Tanulmányút Olaszországba. A „Bethlen Gábor Szövetség“ október hó 23-iki indulással léthetős tanulmányútát rendez Olaszországba. A kirándulás résztvevői megtekintik Velence, Róma, Nápoly városokat és Capri szigetét, Fissiolet és Pompejít. Résztvételi díj 3.500,000 K. Jelentkezni lehet a „Bethlen Gábor Szövetség“-nél. Budapest (VII., Kertész-utca 18., III/2.) okt. 15-ig.

Nagynyeden szeptember hó 7—12. napjain impozáns összejöveteleket tartottak az erdélyi reformátusok, Dr. Makkai Sándor püspök állandó részvételével és személyes vezetése alatt. Résztvett csaknem 200 lelkipásztor, mintegy 30 papné és kb. 20 világi vezető Erdély legkülönbözőbb pontjairól. Mindenik nap bibliaórával kezdődött és végződött. Délelőttönként 4 napon át sorozatos tudományos előadások voltak, a legsúlyosabb témákról és s legértékesebb előadóktól: ez a része tehát az összejövetelnek lelkészi továbbképző tanfolyama jellegével bír s a hallgatóknak nem a „hozzászólás“, hanem a komoly figyelmű és tanulási tételttel föladatává (aminthogy nem ártana más ily nagy összejöveteleken is megtenni a szigorú distinctiót a továbbképzés céljaira szolgáló és az eszmecserét bevezetni a hivatott előadások között, mert a kettő kétféle és összekeverésük csak szó- és időfecsérlést eredményez!). Délutánonként 4—6-ig konferenciát tartottak, mindig csak egy-egy, igen fontos praktikus téma körül (a szolgálat és áldozatkészség lelke; a lelkészek testvéri és munkatársi viszonya; az iskolák és az egyház; a külmiszió), mely erről csupán egy-egy rövid bevezető előadást tartatott s így bőven maradt idő nemcsak tessék-lássék „hozzászólásokra“, hanem valóban termékenyítő megbeszélésekre is (egy délután kivételével, amikor a bevezető előadó egyebütt is fel-felmerülő szokás szerint önmaga is, előadás közben, „hozzászólott“ a saját tárgyához és így a megbeszélésre már nem jutott idő). Minden este 8 órakor templomi ünnepélyek tartattak a nagyközönség számára. 2—3000 résztvevővel, s egy-egy hiterősítő előadással a közép-pontban. Szept. 12-ikén, vasárnap d. e. ünnepélyes isentisztelet, d. u. 3000 ember jelenlétében nagygyűlés volt, amelyen a felekezeti öntudatról és a felekezeti viszonyról, a nőnevelésről és az egyház szociális feladatairól hangzott el három erőteljes előadás. Erdélyi testvéreinknek ez a (már harmadik éve tartott) református hete egyike azon jelenségeknek, amelyeknek láttára és hallatára örömtől kezdenek ragyogni értük hulló könnyeink.

A Biblia terjedése hazánkban. Nagy ígéret és a magyar jövőnek biztos záloga az a körülmény, hogy hazánkban évről-évre több Biblia lesz az „élet kenyere“. 1923-ban 12.600, 1924-ben 16.541, 1925-ben pedig 26.885 Bibliát sikerült elhelyezni. Öröndetes esemény annál is inkább, mert ez a legkedvezőbb szám a Biblia terjedésére vonatkozólag az egész Európában.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság Kisújszálláson a református templomban f. hó 3-ikán magas színvonalú templomi délutánt rendezett. Előadást Dr. Révész Imre tartott arról, hogy micsoda felelősségeket jelent a protestáns, közelebbről református név viselése éppen az irodalom pártolása terén is. Nagy László kisújszállási vallás-tanító lelkész orgona és Dr. Fekete Gyula budapesti orvos cellojátékai, Sz. Benkó Theodora ének-számai, Szabó Margit szavalata elsőrendű s bármely legelkényeztetettebb közönség igényeit kielégíthető művészi élvezetet nyújtottak. A műsor végén Dr. Zsinka Ferenc, a Protestáns Szemle agilis szerkesztője szólt egyszerű, de lélekreható szavakban a közönség lelkiismeretéhez. A nem nagy, de válogatott közönség, mint az anyagi eredmény megmutatta, megértőnek is bizonyult. De hol vannak e nagy élet-ügyünk támogatása terén a többi — úgy értelmiség, mint anyagi tehetség dolgában legalább a Kisújszállás színvonalán álló — gyülekezeteink, egyházaink? A MPIT-ot és a Prot. Szemlét vegetálni és sorvadni hagyni csak azért, mert „protestáns“ és nem „kálvinista“ vagy „luteránus“, mindkét egyház társadalma részéről annyi volna, mint botorúl és bűnösen hátat fordítani az egyik legnemesebb hagyományunknak, eltékozolni egyik legdrágább értékünket és elárulni egyik legsúlyosabb felelősségünket.

A hajdúböszörményi dalos versenyen szép eredménnyel működtek a debreceni dalárdák. A „népdal-egyveleg“ csoportnál a „Kossuth-dalkör“ Szigethy Gyula kollégiumi énektanár vezetésével az első díjat nyerte el. A Templom-egyesületi Vegyeskar is első díjat szerzett a vegyeskari versenyben, míg az alig két éves múltra visszatekintő „Mácsai Dalkör“ a „múdal“ csoportnál a II. c. díjat nyert.

Lelkészmeghívás. A drámafoki egyház egyhangú lelkesedéssel Komlósi Ernő pécsi segéd-lelkészt hívta meg Haypál Béla utódjául. Isten legyen vele új munkamezején.

A felsőborsodi egyházmegye belmissziói konferenciája szeptember 23-án volt a leány-gimnázium tornacsarnokában Miskolcon. Az élénk érdeklődés mellett megtartott konferencia mélyenszántó előadásai új irányokat és megoldandó feladatokat mutattak fel az egybesereglett hallgatóknak.

A „Diákvilág“, a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség lapja XVII. évfolyamának első száma gazdag tartalommal jelent meg. Igen alkalmas építő eszköz a magyar ifjúság számára.

Tanári beköszönő. Szabó Zoltán, a sárospataki theologia akadémia gyakorlati tanszékének új h. tanára, szept. 24-én tartotta a tanári kar és a theologus ifjúság előtt beköszönő előadását. Kísérje munkájában Isten áldása, tanártársai és az ifjúság szeretete és bizalma.

Kun József késműves és műköszörüs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

Iskolaavatás Felsőjózsaán. Szeptember 26-án folyt le a felsőjózsaai református egyház két új iskolájának a felavatása, magasztos ünnepség keretében. A község első utcájának bejáratánál a községi előljáróság, lovasbandérium s díszbe öltözött levente csapatok ünnepélyes hangulatban várakoztak a 1/29 órakor Debrecenből kocsin megérkező dr. Baltazár Dezső püspök úrra, akit előbb a községi előljáróság nevében a főjegyző, majd a leventék nevében Sándor Imre leventeparancsnok üdvözöltek. Az üdvözlésekre a püspök úr szíves szavakkal válaszolt. Azután megindult a menet, élén a lovasbandériummal a templom felé, ahol az I. sz. új iskola kapujában a helybeli lelkész, F. Varga Lajos esperes, Veress Bálint e. m. főjegyző s a hívek óriási tömege várakozott a várva-várt magas vendégre. A helybeli lelkész egyszerű, de szívből jövő szavakkal üdvözölte a püspök urat s egy iskolás gyermek szép fehér virágcsokrot nyújtott át neki. Püspök úr válasza után nemsokára kezdetét vette a felavatási aktus a templomban, melyet a hívők serege már ekkorra zsúfolásig megtöltött. A felavató imát F. Varga Lajos esperes úr mondta. A helybeli református énekkar énekszámát után püspök úr, Ezs. LVIII. r. 12—14. v. alapján tartott gyönyörű beszédet; majd megkeresztelt hét kisdedit. Az istenitisztelet a himnusz eléneklésével ért véget. Ezután a felsőalsójózsaai társaság peresbitériuma a lelkész vezetésével majd a helybeli róm. kath. előljáróság volt Juhász József kantortanító vezetése mellett tisztelt a püspök úrnál, ki mindegyik küldöttségnek melegsavakkal válaszolt. Dében 150 terítékes közebéd volt, melyen az első felköszöntőt a püspök úr mondta a Kormányzó úrra. A délutáni istenitiszteleten Veress Bálint e. m. főjegyző predikált Pál apostolnak az effézusbeliekhez írott levele II. r. 20. v. alapján, mindvégig lebilineselvén hallgatóit. Szóval az ünnepélyen jelen voltak nagyon-nagyon kedves és építő hatású nap emlékével lettek gazdagabbak. Felsőjózsa, 1926. szept. 28. *Karla Ödön*, ref. lelkész.

Az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegyei tanítóegyesület október 12-én tartja d. e. 9 óra-

kor, Hajdúszoboszlón, a központi református elemi iskola dísztermében évi rendes közgyűlést.

A vértésaljai egyházmegye közgyűlése alkalmával az esperesi jelentés megemlékezett arról, hogy az egyházmegyében a hívek 78%-a él úrvacsorával. Követésre méltó példa.

Hirdetési díjak kimutatása.

- a 3. számban (1926 január 16.) *piricsi egyház*, tanítói állás 6 pengő 96 fillér;
- a 6. számban (február 6.) *lövöpetrii egyház* lelkészi pályázat 11 pengő 68 fillér; — *törökszentmihályi egyház*, tanítói állás 7 pengő 87 fillér;
- a 7. számban (február 13.) *tiszaföldvári egyház*, lelkészi állás 20 pengő; — *sentesi segédlelkészi állás* 80 fillér;
- a 8. számban (február 20.) *hodászi kántortanítói állás* 4 pengő 80 fillér;
- a 11. számban (március 13.) *középszabolcsi esperesi segédlelkész* 2 pengő 90 fillér; — *Komlód-tótfalui kántortanítói állás* 4 pengő 28 fillér;
- a 13. számban (márc. 28.) *hadházi hitoktató-lelkészi állás* 9 pengő 80 fillér;
- a 14. számban (április 4.) *tarpai lelkészi állás* 13 pengő 68 fillér;
- a 15. számban (ápril 10.) *hódmezővásárhelyi lelkészi állás* 24 pengő 16 fillér;
- a 17. számban (április 17.) *debreceni egyház* tanítói állás 6 pengő 59 fillér;
- a 19. számban (május 8.) *cégénydányádi tanítói állás* 6 pengő 59 fillér;
- a 21. számban (május 29.) *debreceni tanítónőképzőintézet* rajzianár 5 pengő 68 fillér. — (Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

A tiszántúli református egyházker. püspökétől.
2377—1926.

Pályázati hirdetmény.

A felsőszabolcsi református egyházmegyébe kebelezett, halálozás folytán megüresedett besztercei lelkészi állásra pályázatot hirdetnek.

**NEM REKLÁM,
HANEM VALÓSÁG**

TELEFON: **13-35.**   17-52   TELEFON: **13-35.**

17-52   hogy dús választékban gyönyörű szabású **férfi- és fiú ruhák** olcsó árban a

MAGYAR RUHAIPAR
DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN
PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

Javadalom : 1. 32 köböl rozs. 2. Kézpénz az egyház pénztárából évnegyedenkénti részletekben 220 aranykorona, mint a régi díjlevélben biztosított járandóságok törvényes megváltási összege. 3. 39 kat. hold és 3 □-öl föld haszonélvezete. 4. Stóla az egyházkerület rendelete rint. 5. Törvényes kongrua. 6. Három szobás lakás és 648 □-öles kert belsőség. Jegyzet : Az állami és vízszabályozási adókat a javadalmas lelkész fizeti.

Kötelesség : Az összes lelkészi teendők törvény szerinti teljesítése.

Allás 1927 szeptember hó 1. napján foglalandó el.

Felszerelt és válaszbélyeggel ellátott pályázati kérvények Kovács Lajos espereshez, Kisvárdra, Szabolcs megye 1926 október hó 31. napjáig küldendők be.

Debrecen, 1926 október hó 4.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENIVEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD :

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betörésses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

26—52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztalagoknak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Elnökséggel történt megállapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

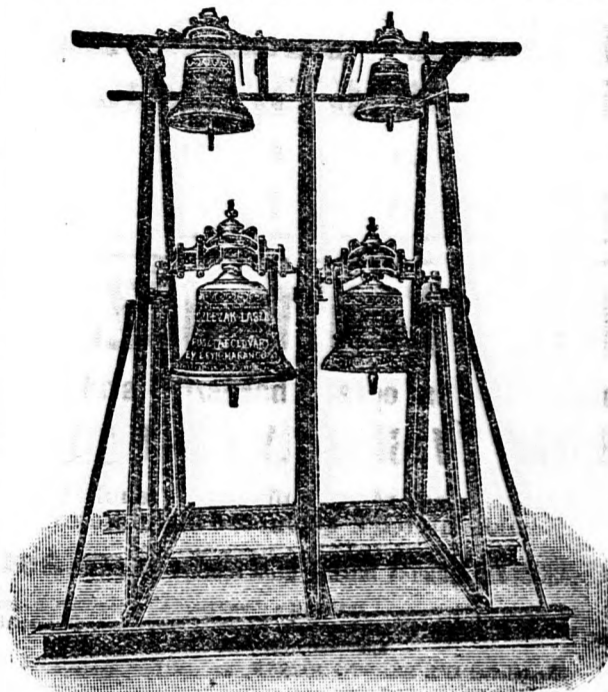
Debreczeni István
órászmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon : Lipót 913—53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításain aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevelét és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít :

Új Orgonákat,
Orgonasípokat,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árakért
Arjegyék ésköltségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos : EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon : nappal 322.

Telefon : éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápolda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ
és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831. 1—4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FÖTÉR (SARJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáiért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a nőegyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi díszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, szíveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, szíveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Eppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szíves üdvözléssel: *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztünk.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.
Tisztelettel. *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.
Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: *Eröss Lajos*, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✽

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.

MOST MEGJELENT könyvujdonságok:

Gyűlvész István: Én vagyok az út . . .	K	18,000.—
Hastings: A mintakép	„	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	„	175,000.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsánna	„	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	„	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	„	85,000.—
„ „ Öntudatos kálvinizmus	„	25,000.—
„ „ Megszólalnak a kövek.	„	35,000.—
„ „ A halál mysteriuma	„	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	„	50,000.—
„ „ Az Újszövetség	„	65,000.—
„ „ A magyar biblia története.	„	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	„	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának	„	112,500.—
„ „ Élete	„	100,000.—
Révész Imre élete 1826—1881	„	25,000.—
„ „ Mennyei nász-dal	„	77,000.—
Stalker James: Fájdalmak embere	„	125,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	„	65,000.—
Victor Gabriella: A pataki vár gyöngye	„	65,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: *Uray Sándor*, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol?	K	5,000.—
2. „ — Nők az egyházban	„	6,000.—
3. „ — A keresztyén jellemről	„	6,000.—
4. „ Zih Sándorné: A láthatatlan Isten—Idegenben (két kis elbeszélés)	„	5,000.—
5. „ Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe	„	4,000.—
6. „ Uray S.: Gonosz Pista bűjtöt tart — Nagy Jóska tenyerest kapott	„	4,000.—
7. „ Fekete János: Életiskola	„	4,000.—
8. „ Solymosi József: Két világ	„	5,000.—
9. „ Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	„	5,000.—
10. „	„	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

Bészler—Székely: Krisztus legendák I—II.	K	75,000.—
Dr. Boldizsár K.: Bocskai koronája	„	10,000.—
Harsányi Gusztáv: Töredékek egy magyar reform. lelkész hányatott életéből	„	35,000.—
Héger Fióris: Irodalmi szemelvények	„	75,000.—
Révész I.: Kálvin élete és a kálvinizmus	„	30,000.—
S. Szabó József: A debreceni Református Kollégium tanárai és kiválóbb növendékei 1549—1925-ig	„	40,000.—

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papir-, írószer- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedálunk. ♦